

Politieke Correctheid

Notities kringbijeenkomst 22 november 2019

1. Toelichting teksten

Helaas hebben we de auteurs van het onlangs verschenen boek *Over politieke correctheid*, Gerben Bakker en Gert Jan Geling, niet bereid kunnen vinden aan de bijeenkomst van 22 november deel te nemen. Evenwel wil ik een aantal paragrafen uit hun boek laten figureren als startpunt voor de discussie op onze bijeenkomst. Deze passages zijn bij de uitnodiging meegestuurd.

De keuze is uitgegaan naar een kort fragment aan het begin van het boek 'Westerse Zelfkastijding' – waarin veel overeenkomsten zijn terug te vinden met wat Girard zegt over de verwestersing en de steeds groter wordende aandacht voor de gevoeligheden van slachtoffers

Het andere, langere fragment, bestaat uit drie paragrafen uit het latere, meer filosofisch meer getinte hoofdstuk 'Het morele schandaal van de politieke correctheid'. Filosofen die voorbijkomen zijn onder andere Hannah Arendt en Ernst Cassirer – het zijn passages die met name licht kunnen laten schijnen op debatten zoals die rondom Zwarte Piet, die onlangs weer in alle hevigheid zijn losgebarsten.

Wie meer over andere thema's uit het boek van Bakker & Geling wil weten, zoals de geschiedenis van het ontstaan van politieke correctheid in Nederland, kan ik alleen maar aanbevelen het boek zelf te gaan lezen.

2. Helderheid over begrip

Mijn eigen ervaring met PC is dat je nooit op voorhand kunt zeggen of je er vóór of tegen bent. Iedere casus is weer een nieuwe casus, waarin je – vaak zonder dat je dat werkelijk wil – in een situatie terecht kunt komen waarin je een keuze moet maken. Een burgermeester of een schoolhoofd zal moeten beslissen of er überhaupt 'echte' zwarte pieten mee mogen lopen, of dat er *alleen maar* 'echte' zwarte pieten mee mogen lopen, of iets ertussenin. Bij elke optie zullen er tegenstanders zijn. De verleiding is steeds groot om mee te gaan met de emotionele en stellige posities die mensen in de debatten hieromtrent kunnen innemen.

Bij de inspanningen van Bakker & Geling, en ook van de filosofen die ze aanhalen, speelt de poging om iets van redelijkheid terug te brengen in gesprekken waarin vormen van politieke correctheid zichtbaar worden. We moeten de gekwetstheid van zwarte medelanders (en veel witte Nederlanders in hun kielzog) niet onmiddellijk van tafel vegen, net zomin als de boosheid van mensen die tegen roetveegpieten of andere varianten protesteren. Deze laatsten voelen zich misschien niet gekwetst, maar wel dat hen iets ontnomen wordt. Het is hierin dat de filosofie van Ernst Cassirer kan helpen.

In het ideale geval dat al dit begrip is aangekweekt, is er toch nog die laatste stap om een keuze te maken die per definitie niet iedereen welgevallig zal zijn. Wat zijn dit voor debatten waarin je niet iedereen tevreden kan stellen? Waar gaan die debatten nu eigenlijk over? Welk licht kan de mimetische theorie daarop werpen?